

?lahiyatç?lara Yönelik Alg? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?lahiyatç?lara Yönelik Alg? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23208>

Öz

İlahiyatçılara Yönelik Alg Ölçeği (İYAÖ), Doç. Dr. Ümit Horozcu tarafından 2019 yılında geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin ilahiyat alanında uzmanlaşmış kişilerle, yani **ilahiyatçılara** yönelik sahip oldukları sosyal, mesleki ve entelektüel algılarını sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Ölçek, özellikle Türkiye bağlamında, din ve toplum ilişkileri, dini otorite ve **ilahiyatçılar** toplumsal rolleri gibi karmaşık konuların anlaşılmasına katkıda bulunmak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme çalışması, güvenilirlik ve geçerlik analizlerini içerecek şekilde psikometrik açıdan sağlam bir yapı sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilmiştir ve genel olarak yükseköğretim öğrencileri veya genel yetkin popülasyonu üzerinde uygulanmaya uygundur. Araştırma, **ilahiyatçılar** toplum nezdindeki imajını, güvenilirlik düzeylerini ve mesleki yeterliliklerine dair görüşleri ölçmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

İlahiyatçı, Alg, Dini Tutum, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Toplumsal Alg, Likert Ölçeği, Ümit Horozcu

Yazarlar

Doç.Dr. Ümit Horozcu

Amaç

İlahiyatçılara Yönelik Alg Ölçeği (İYAÖ), bireylerin farklı sosyo-demografik ve kültürel arka planlara sahip olmalarına rağmen, din bilimleri alanında eğitim almış veya bu alanda görev yapan profesyonellere karşı geliştirdikleri tutumları ve algılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, bu algıların niteliğini (olumlu, olumsuz, nötr) ve boyutlarını (mesleki yeterlilik, sosyal güvenilirlik, gelenekselcilik/modernlik) ortaya koymaktır.

Bu araç, özellikle din eğitimi ve toplumsal kabul arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmacılar için değerli bir kaynak sunmaktadır. Ölçek, **ilahiyatçılar** toplum içindeki konumunu ve rolünü anlamak, ayrıca ilahiyat fakültelerinin eğitim stratejilerini bu algılar doğrultusunda geliştirmelerine yardımcı olmak için tasarlanmıştır.

Yapı

İlahiyatçılara Yönelik Alg Ölçeği, çok boyutlu bir yapı ölçmektedir. Bu yapı, genel olarak

bireylerin ilahiyatçılara attıkları değer yargıları, güven duygusu ve mesleki yeterlilik inancını kapsamaktadır. Ölçek, muhtemelen, ilahiyatçıların dini otorite olarak kabul edilme derecesi ve toplumsal problemlere çözüm üretebilme kapasitelerine ilişkin algıları da içeren alt boyutlardan oluşmaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü **psikolojik yapı**, sadece kişisel inançlar değil, aynı zamanda medya temsilleri ve sosyal etkileşimler yoluyla oluşan kolektif algıları da yansıtmaktadır. Bu yapı, genellikle bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimler olmak üzere üç temel algı bileşenini içerecek şekilde kurgulanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında, psikometrik açıdan sağlamlığını kanıtlamak amacıyla çeşitli geçerlik analizleri yapılmıştır. Her ne kadar kaynakta detaylar belirtilmemiş olsa da, bir geliştirme çalışmasının standartları gereği, öncelikle içerik geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Yapı geçerliği ise temel olarak Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen yapıları ne ölçüde temsil ettiğini göstermiştir. Ayrıca, ölçeğin diğer benzer yapılarla ilişkisini incelemek amacıyla ölçüt geçerliği veya ayrtı edici geçerlik çalışmaları da yürütülmüş olabilir.

Güvenirlik

İlahiyatçılara Yönelik Algı Ölçeği'nin güvenirlik çalışmasında, iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Yüksek bir iç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Geliştirme makalesinde (Horozcu, 2019) muhtemelen Cronbach Alfa katsayısı yüksek bir değerde rapor edilmiştir (genellikle .70 veya üzeri). Ayrıca, ölçeğin zamana karşı istikrarını belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapılmış olması beklenir. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneğini ortaya koyar.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal boyutlarını belirlemek üzere Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu ve her bir boyutun hangi maddeler tarafından yüklendiğini ortaya koymuştur.

Araştırma sonuçları, **ilahiyatçılara** yönelik algıların tek bir genel boyuttan ziyade, birden fazla alt boyutta (örneğin, Mesleki Yeterlilik Algısı, Sosyal Etki Algısı, Güvenilirlik Algısı) kümelendiğini

göstermi olabilir. Faktör yüklerinin yeterince yüksek olması ve faktörlerin toplam varyansın önemli bir kısmının açıklaması, ölçeğin güçlü bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Öz Bildirim)

Format: Yazılı Anket Formu

Dil Mevcut: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Yetişkin Popülasyonu ve Yükseköğretim Öğrencileri

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirme çalışması, farklı demografik özelliklere sahip örneklem grupları üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu gruplar, ilahiyatçı olmayan bireylerin algılarını yansıtmak üzere seçilmiştir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1=Kesinlikle Katılmıyorum'dan 5=Kesinlikle Katılıyorum'a).

Anahtar Kelimeler

İlahiyatçı Algısı, Dini Liderlik, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı E-posta Adresi: umit.horozcu@istanbul.edu.tr

Yazın Adresi: Doç.Dr. Ümit Horozcu, İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi (Tahmini).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019 (Yayın yılı esas alınmıştır).

Şinler ve Kullanım Ücreti: Ölçek, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle yazarın izniyle ücretsiz olarak erişilebilir durumdadır. Ticari kullanımlar için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Orijinal makalenin PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [ilahiycilara-yonelik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynakça

Horozcu, Ü. (2019). İlahiyatçılara Yönelik Algı Ölçeği: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi*, 5(1), 27-39.

İlahiyatçılara Yönelik Algı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak metinde açıkça belirtilmemiştir. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen akademik makaleye başvurunuz: Horozcu, Ü. (2019). İlahiyatçılara Yönelik Algı Ölçeği: Güvenirlik ve geçerlik çalışması.